LASARTEKO BERRITZEGUNEA 2006 /2007

MINTEGIA : IKASLE ETORKINAK EUSKALDUNTZEKO MATERIALAK (LEHEN HEZKUNTZA)

MATERIALAREN FITXA

IRAKASLEA
Inge Arretxe Dorronsoro

IKASTETXEA
Hirukide Jesuitinak

MATERIALAREN IZENA
- Izaki bizidunak lantzeko txostena

URRATSA ETA MAILA*
Sakontze urratsa, B maila (5. maila).

HELBURUA
- Ingurunean lantzen dituzten kontzeptu garrantzitsuenak ulertzea.
- Ingurunearekin erlazionaturiko hiztegi garrantzitsuena barneratzea.

PROZEDURA
Txosten hau, gaia gela barruan lantzen hasi aurretik (hori izango litzateke egokiena) edota lantzen doazen bitartean egiteko da, liburuaren lagungarri gisa. Bertan, liburuko kontzeptu garrantzitsuenak azaltzen dira, irudi askoz lagunduta eta era sinple batean. Gaiaren inguruko ariketa erraz batzuk ere azaltzen dira.
Nahiz eta hasiera batean ikasle etorkinentzat eginak egon, hezkuntza behar bereziak dituzten haurrekin erabiltzeko ere baliagarriak direla iruditzen zait.

BALIABIDEAK
Ibaizabal argitaletxeko inguruneako liburuan oinarrituta dago guztia, beraz, liburua bera.

Urratsaren eta Mailaren sailkapena egiteko, Ima Ortega irakaslearen honako dokumentua erabili dugu : *Urrats bakoitzaren ezaugarriak eta lan egiteko oinarrizko estrategiak* (www.elkarrekin.org/elk/IEHI).
1-2 urratsei, Oinarrizko Urratsa deitu diogu eta 3-4 urratsei, Sakontze Urratsa. 1-3 mailei, A Maila izena jarri diogu eta 4-6 mailei, B Maila.

INGE ARRETXE – HIRUKIDE JESUITINAK -

IZAKI BIZIDUNAK

IZAKI BIZIDUNAK

- Izaki bizidunek bizia dute.
- Izaki bizidunek **bizi funtzioak** dituzte:
  - Elikadura funtzioa: jan egiten dute.

(lizuna tomatea jaten ari da)

  - Erlazio funtzioa*:* inguruarekin harremanak dituzte.

(ekiloreak eguzkiaren aldera begiratzen du)

  - Ugalketa funtzioa*:* umeak izaten dituzte.

(usokumeak arrautzetik jaiotzen dira)

- Izaki bizidunak erreinutan banatzen ditugu. **3 erreinu** garrantzitsu daude:
  - Animaliak.
    - Espezie asko daude.
    - Bi animalia talde daude:
      - Animalia ornodunak.
      - Animalia ornogabeak.

  - Landareak.
    - Espezie asko daude.
    - Bakarrik elikatzen dira.
    - Bi talde daude:
      - Loredunak.
      - Loregabeak.

  - Onddoak.
    - Beste izaki bizidunetaz elikatzen dira.

🕮 Izaki bizidunek zein bizi funtzio dituzte?

1. ……………………………………………………………………………………….

2. ……………………………………………………………………………………….

3. ……………………………………………………………………………………….

1

2

3

🕮 Zeintzuk dira Izaki bizidunen hiru erreinu garrantzitsuenak?

…………………………..	…………………………..	…………………………..

🕮 Zein erreinukoak dira? Idatzi aurreko taulan, bere lekuan.

Pagoa

Perretxikoa

Astoa

ANIMALIAK

- **<u>Ornodunak</u>** (bizkar hezurra dute)

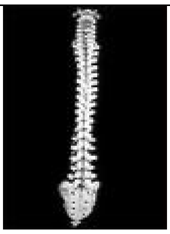

BIZKAR HEZURRA BAI

	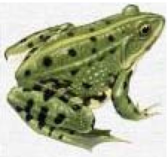			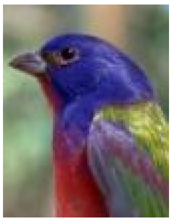
arrainak	anfibioak	narrastiak	ugaztunak	hegaztiak

- **<u>Ornogabeak</u> (**bizkar hezurrik ez dute)

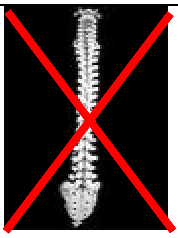

BIZKAR HEZURRIK EZ

Artropodoak	Harrak	Moluskuak	Esponjiarioak
	Ekinodermoak	Marmokak	

🕮 **Lotu:**

- Ornogabea ez du bizkar hezurrik

- Ornoduna bizkar hezurra du

🕮 **Jarri bere lekuan:**

Anfibioak – Arrainak – Artropodoak – Ekinodermoak – Esponjiarioak – Harrak – Hegaztiak – Marmokak – Moluskuak – Narrastiak - Ugaztunak

ORNODUNAK	**ORNOGABEAK**
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....
	....

LANDAREAK

- **<u>Loredunak</u>** (lorea dute)

BAI	Kaktusak	Zuhaitzak

- **<u>Lorerik gabeak</u>** (lorerik ez dute)

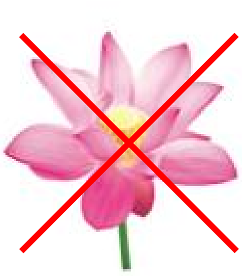 **EZ**	Iratzeak	Goroldioak 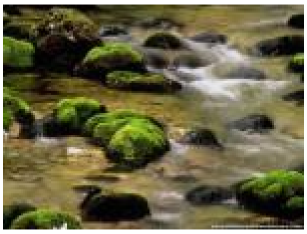

ONDDOAK

Perretxikoak

Lizuna

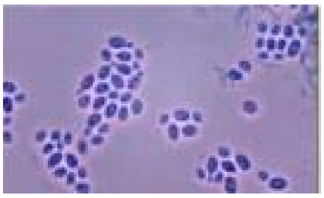

Legamia

FUNTZIOAK

- **Elikadura funtzioa** (hazteko elikatu egiten dira)

Autotrofoa (eguzkia, airea eta lurreko elikagaiak hartzen dituzte)	Heterotrofoa (beste izaki bizidunetaz elikatzen dira)
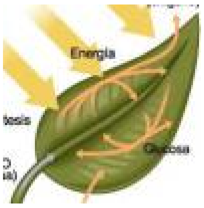 landareak	 animaliak onddoak

- **Erlazio funtzioa** (ingurunearekin erlazioa dute)
    - Sentikortasuna:
        - Zentzumenen bidez sentitzen dute:

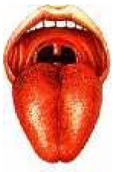

dastamena

ikusmena

entzumena

usaimena

ukimena

    - Mugikortasuna

- **Ugalketa funtzioa**

Landareak	**Animaliak**	**Onddoak**
Sexuala 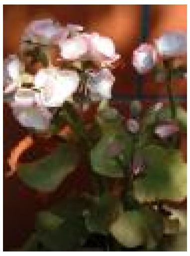	Sexuala Obiparo (arrautza) Bibiparo (sabelean)	
Asexuala	Asexuala	Asexuala